

præcipue quia non iniustus, ut propter multa mala paucorum obliuiscatur bonorum: imo de nullo sic irascitur Deus, quomodo si peccator superbiat, & erectus & rigidus non fluctat in fletum, nec misericordiam postulet pro delicto. Nilque sic offendit Deum, sicut erecta cervix post peccata, & ex desperatione contemptus. Unde & vos non desperetis veniam scelerum magnitudine: quia magna peccata, magna debent poenitentia. Nam Deus non vult inferre supplicia, sed terrere passuros. Ipseque ad poenitentiam provocat, ne faciat quod comminatus est.

Dæmonum enim nullus est quin pareat. Omnes ad prædam festini venient: ante faciem ipsorum ventus urens. Et quicquid aspexerint, quicquid vultui eorum obvium fuerit, urere desiderabunt & perdere. Sed nec quisquam per patientiam bonitatis Dei, de peccatorum suorum impunitate contendant, nec illum non æstimet offensum, quia necdum expers iratum: Imo magna est ira, quando peccantibus non irascitur Deus. Unde in Ezechiele ad Ierusalem: Jam non irascitur tibi, zelus tuus recessit à me. Sed revera Deus hominibus non irascitur, sed vitis: quæ cum in homine non fuerit, nequaquam punit.

Habet autem ira Dei mensuras quantum & quanto tempore, & ob quas causas & quibus inferatur: iuxta illud quod scriptum est: Cibabis nos pane lachrymarum in mensura. Misericordiam igitur à Deo consequitur, qui se putat esse miserum. Nam Deus qui nullis viribus superari potest, publicani tamen precibus vincitur. Quanto ergo tempore te errare nosci, quanto tempore deliquisti: tanto tempore humilia teipsum Deo: & satisfacio ei in confessione poenitentia. Quoniam qui peccator est aliqua forde maculatus, de Ecclesia Christi non potest appellari, nec Christo subiectus dici. Igitur quia erravimus juvenes, emendemur senes, jungamus gemitus, & lachrymas copulemus, culpam simpliciter confitendo. Nam qui post lapsum peccatorum ad veram poenitentiam se convertit: cito à misericordie iudice veniam impetrabit: quoniam apud Deum non tam valet mensura temporis, quam doloris: nec abstinentia tantum ciborum, quantum mortificatio vitiorum.

Sed & magnum peccatum magnis diuturnisque cruciatibus luitur, culpæque levis præsentis supplicio compensata sit. Et sic magnum peccatum, magna indiget misericordia. Conclucit enim Deus omnia sub peccato, ut omnibus miseretur. Sed frustra voce assumitur, si permanent opera. Sed ne diutius pertraham: habeto pauca pro pluribus: in quibus non tam ordo quaeritur, quam profectus. Age ergo, tu cave, curre, festina. Age ut in hac spiritualitate perhas: Cave ne quod accepisti bonum, incautus & negligens cultus amittas: Curre, ut non negligas: Festina, ut celerius comprehendas. Nam corpore multorum est: ad culmen pervenisse paucorum. Tribuat tibi Christus: ut audias & taceas, & intelligas, & sic loquaris.

Finis concludens regulam.

ET quoniam ita se natura habet, ut amara sit veritas, & blanda vitia existimentur: ut Paulus ait Apostolus: Inimicus vobis factus sum verum dicens: Unde & quia Salvatoris dura videbantur eloquia, plurimi discipulorum retrorsum abierunt: non sciamus est, si & nos ipsi vitis detrahentes, offendimus plurimos. Disposui tamen nasum secare fortentem: timeat qui strumosus est. Quid tamen ad te qui intelligis te innocentem? Nemo reprehendat quod aliquos, aut laudamus, aut carpinus: Cum & in arguendis malis sit correptio ceterorum, & in optimis prædicandis boni ad virtutum studia concitentur. Nos enim, ut scitis, Hebræorum lectione detenti, in latina lingua rubiginem induximus: in tantum ut loquentibus quoque stridor quidam non Latinus interstrepit. Unde ignosce ariditati. Et si imperitus sum sermone, inquit Apostolus, sed non scientia. Illi utrumque non deerat, & unum humiliter renebat. Nobis utrumque deest: quia & quod pueri plausibile habuerimus, amissimus: nec scientiam quam volebamus, consecuti sumus: juxta Aesopianam fabulam: dum magna sectamur, etiam minora perdimus.

Non prolongabuntur ultra sermones mei quoscumque loquor: Ea propter moneo, & flens gemensque confessor: ut dum hujus mundi viam currimus, non duabus tunicis, id est, duplici animo vestiamur, etiam calciamentorum pedi-

bus, videlicet operibus prægravemur: non divitiarum onera ad terram premant: non virge, hoc est, potentia secularis, quaeratur auxilium: non pariter Christum velimus habere & sæculum: sed pro brevibus & caducis aeterna succedant. Sed & precor qui fideles estis, ut ita vitam nostram & conversationem servetis, ne in ipsa vel ipsi scandalum patiamini, vel aliis scandalum faciatis: sed sit in vobis summi studii, summæque cautela: ne quis in hanc sanctorum congregationem pollutus introeat: ne quisquis Jebusæus habet in vobis. Dominus Jesus conterat satanam sub pedibus vestris: & incolumes vos & proluxa arate florentes, Christus Deus noster tueatur omnipotens. Sed & Spiritus sanctus vobis præstare dignetur: ut in hoc sæculo factores mandatorum suorum effecti, in hujus vite agone probati, & fideles inventi spiritualibus fructibus dilatati, his continentibus mereamur adjungi: ipsi gloria & imperium cum eodem Spiritu sancto in cuncta sæcula sæculorum: Amen.

Finis regula Monachorum.

DIALOGUS SUB NOMINE HIERONYMI
& Augustini, ex utriusque scriptis, ab incerto
autore collectus.

CUM apud vos cælestis eloquentia purissimi fontis, & literarum omnium fluentia redundent: ac solida secundum verticem sanitas, vestra cuncta firmo statu membra contineat: miror stupore mentis attonitus, cur stillicidium insulani rivuli dignemini haurire, nitores corporis infirma medentes. Magis ergo quæ de Græcorum mutuavi fontibus, stitibus proferam: atque Latinorum latices limpidiſſimos ad veltri cordis secreta perducam.

Origenes igitur qui nullum propriè de anima edidit librum: in catalogo Ecclesiastica prædicationis animæ faciens mentionem, hæc dicit: De anima verò utrum ex feminis traduce ducatur, ita ut ratio ipsius vel substantia inserta ipsis corporis feminibus habeatur, an verò aliud habeat initium, & hoc ipsum si genitum est aut non-genitum: vel certè si extrinsecus corpori inditur, necne, non satis manifesta prædicatione distinguitur. Item in libro quem de Epistola Apostoli ad Titum scripsit: Si quis, ait, rationem humanæ animæ requirat, cum de ea neque quod ex feminis est traduce ducatur: neque quod honorabilior & antiquior corporum compage sit, tradiderit Ecclesiastica regula: propter quod multi nec comprehendere potuerunt aliter sentire oportere de animæ ratione.

Sed & qui aliter sentire vel differere visi sunt: à non-nullis in suspitione habentur velut novi aliquid introducetes. Fateur autem idem ipse Origenes in præfatis opusculis: sed & Eusebius Cæsariensis, & Pamphilus martyr: Basilius quoque & Gregorius, Didymusque & Rufinus similiter in suis, unius substantia omnes esse animas: & immortales & rationabiles liberi arbitrii ac voluntatis: iudicandas quoque esse pro his quæ in hac vita gesserunt: esse tamen eas factas à Deo qui universa creavit & condidit. Quando autem factæ sint olim simul, aut nunc per singulos nascentium: quid periculi esse aiunt, alterum è duobus opinari? Athanasius, Hilarius & Ambrosius præparatis jam in ventre mulierum, deformatisque corporibus: tunc ad præsens creari animas, & inseri deformato jam corpori criminantur.

Jam verò illi qui ex traduce animas venire confirmant: & simul corporali eas semine feminari: siquidem, ut quidam ipsorum affirmare solent: non aliud dicunt esse animam, quam insufflationem Spiritus Dei: illam scilicet quam initio facturæ mundi, Deus insufflavit dicitur in Adam de ipsa Dei esse eam substantia proficentes: Quomodo non isti videbuntur quodammodo hæc præter scripturæ regulam & rationem pietatis asserere, quod substantia Dei est quæ peccat, si anima quæ de substantia Dei est peccat: insuper etiam quod & poenis subdenda sit pro peccato. Sed & illud se quod absurdum esse incurere non vident: quia necesse est eam simul cum corpore mori, & esse mortalem, si simul cum corpore, vel feminata, vel formata, vel nata est.

Tum deinde illi: id est, Apollonius, Tertullianus, Pompeius, Arnobius, Lactantius, atque Apollinarius: qui unam quidem ex nullis substantiis à Deo factam esse dicunt

dicunt animam, id est, illam quæ prima facta est in Adam: & ex Adam omnium hominum animas existere, & secundum corporalem sine dubio successione, traducem quoque fieri animarum: etiam ipsi quid aliud ostendunt, nisi animas esse mortales? Si enim sicut animalia cætera ex solo semine oriuntur: ita etiam de hominibus sentimus: ut cum corpore simul in eodem semine, etiam anima defundatur: quid dicimus de his qui imperfecti adhuc, & de ventre abortivi sunt: & qui nonnunquam etiam antequam vasculorum naturalium receptaculis semina sint suscepta, deperunt? In quibus sine dubio invenitur, quod simul etiam illa quæ naturali ratione feminibus insertæ erant animæ, extinctæ sint pariter & corruptæ?

Sive ergo ex insufflatione Domini sunt, sive ab una quæ prima facta est, necessarium est, simul ut cum corporibus corrumpantur, si eandem cum corporibus etiam originem sumunt secundum ipsorum rationem. Aut enim nihil omnino ex rationabili atque immortalis anima participavit illud quod adhuc in ventre corruptum est: & repulsa est illa ratio, quæ affirmat eam in feminis traduce simul cum corporibus feminatam: aut si participat, necessitas imminet confiteri mortalem esse animam: quod fides nostra utique non recipit: Domino declarante defunctorum animas & colloquium apud inferos habuisse, & Lazari scilicet in beatorum sedibus evantem, & divites flagrantem in incendiis.

Esse namque animas immortales, non tantum divini, sed & philosophorum pleni sunt libri. Quod taliter esse Cleombrotus Ambraciota in Platonis libro Socrate disputante didicerat: qui homicida sibi esse non timuit, ac se de altissimo præcipitavit muro: dum & nullum post mortem autumat restare iudicium, & sine discrimine aliquo meritorum, omnes animas post corpora æqualiter ferri arbitratum ad cælum. Quod adeo pro vero tenuerunt, & sic illos omnes sæculi sapientes una nebula hujus erroris involvit: ut & ipse tam laudabilis, ut putant, doctor homicida, ipsum se privatim ne publicè occideretur, occiderit. Sic quoque Cato lecto in nocte ad lucernam Platonis libro, qui immortalitatem animæ docet: stricte gladio revelatum manu pectus semel iterumque percussit.

Redeamus ad illas præterea sanctorum nobilissimas disputationes: non in Academia nemorosæ obscuris tectas umbraculis, sed cælesti illustratas ex lumine. Beatus itaque Hieronymus tam sanctum Victorinum martyrem, quam pleiosque Catholicos secutus: se potius fieri, quam propagari animas: secundum illud quod in Evangelio scriptum est: Pater meus quotidie operatur, & ego operor, credere significavit. Sanctus quoque Augustinus hanc opinionem in octo admodum voluminibus, verbis tueri cernitur. Sed cum originale peccatum penamque parvulorum, qui sine baptisate moriuntur, declarare nititur, à Deo factam in Adam, & ex ipsa omnium hominum animas existere: tam suis argumentis quam scripturarum testimoniis: ut est illud: Animæ quæ ingressæ sunt cum Jacob Aegyptum, & egressæ de femore illius, amplecti propensius comperitur.

Hujus assertionibus beatus Gaudiosus Episcopus: animarum & corporum promptissimus medicus, nostrisque temporibus unus martyr: cum nobiscum colloquium familiariter habuisset, per totam orationis suæ seriem evidentissimis approbationibus usus est. At verò sanctus Ambrosius, quem jam superius inter viros Apostolicos memoravimus: Inhonestum, inquit, puto animas cum corporibus generari: ut anima nascatur ex anima, quod nec animæ ipsi competit: aut si certè singulæ cælesti potestate factæ sunt, & ex ipsis cætera natæ sunt: potest ex una Ade anima credibile videri cæteras nasci: sed non convenit: quia soli Deo hoc possibile fuit, ut simplex generaret, nec cæteris concederetur: quod tam mysticum est in causa salvatoris, ut non solum à solis gentilibus vel Judæis: verum etiam ab ipsis qui Christianos se dicunt, incredibile putetur.

Photiniani enim hanc fidem spernunt, non credunt Deum generalè. Nam si eo tempore quo seminatur corpus, & anima generatur ex anima, de Adam costam sublatam legimus: non tamen animam natam ex anima: Sed si costa seculum habuit animam: jam non nata est, sed detracta in partem. Sed nec hoc scriptum est: Propheta enim Zacharias inter cætera: Qui plasmam, inquit, animam hominis in eum. Nec Isaias ab his dissentiens, ait: Sic dicit Dominus Deus qui fecit te, & finxit te in utero. Si ergo in utero fingitur:

Tom. V.

jam formato corpori tribuitur. Cum enim omnia membra implet corporis, figurata dicitur in corpore: ut sicut aqua cum sit sine effigie, missa tamen in vas, figurata videtur, ita & anima cum sit natura incorporea & simplex: formatur in corpore, singula membra vivificans: quod quidem Moyſes manifestius tradidit, dicens: Si quis percusserit mulierem in utero habentem, & abortiverit: si formatum fuerit, det animam pro anima: si autem informatum fuerit, mulctetur pecunia: ut probaret non inesse animam antequam formam. Itaque si jam formato corpori datur: non in conceptu corporis nascitur cum semine derivata: nam si cum semine & anima exiit ex anima, multæ animæ quotidie perirent: cum semen fluxu quodam non proficere nativitati.

Sed si prius respiciamus: videbimus quid sequi debeamus. Contemplemur facturam Adæ: in Adam enim exemplum datum est, ut ex eo intelligatur, quia jam formatum corpus accepit animam. Nam poterat Deus animam limo terræ admiscere, & sic formare corpus. Sed ratio infirmatur: quia primum oportebat domum compaginari, & sic habitantorem induci. Anima certè, quia spiritus est, in sicco habitare non potest: ideo in sanguine fertur. Cum ergo corporis liniamenta compacta non fuerint, ubi erit anima? An foras vagatur quamdiu immittatur, cum ratio tradat sic dari eam, ut anima in corpus non oiosa vegetur. Sed ex quo detur, dicant qui aliud putant, ex mare an ex femina: Non convenit, quia aliud in exemplo est: proponunt enim ex viro cum costa datam & animam: quod multis rationibus infirmari docuimus. Unde fortè videatur dari ex femina, maxime propter salvatorem: quem scimus sine complexu carnis, de Spiritu sancto natum ex femina: quod si arbitrantur, plus dant foemini: auctoritatem enim viri mutant in foeminam. Cum enim tam corporis quod animæ originem ex viro dicant: convertunt se, ut id quod potius est, ex muliere dicant, id est, animam: quod verò minus, ex masculo, id est, corpus. Cum manifestum sit ordinem exempli à Deo traditum immutari non posse: qui ergo animas ex una propagari asserunt, & non in corpora juxta exemplum primi hominis à Deo quotidie fieri, anathema sint.

AUGUSTINUS. Sancte frater Hieronyme, consulens te de his quæ nescio: oro Deum ut fructuosum esse nobis velis. Quamquam enim sis tu multo, quam ego sim ætate major, tamen etiam ipse jam senex consulo: sed ad discendum quod opus est, nulla mihi ætas ferre videri potest: quia & si senes magis deest docere quam discere: magis tamen discere quam quid doceant ignorare.

HIERONYMUS. Beate Papa Augustine, in scripturaturam, si placet, campo, sine nostro invicem dolore ludamus. Noli igitur annorum existimare nos numero: nec sapientiam canos reputes, sed canos sapientiam scriptura testante: Cani hominis prudentia ejus. Noli inquam fidem pensare temporibus: nec me idcirco meliorem putes, quod prior in Christi exercitu cæperim militare.

AUGUSTINUS. Accipe igitur, quæ mihi peto aperiri, ac differere non graveris. Quæstio de anima multos movet, in quibus & me esse confiteor: nam quid de anima firmissimè teneam, non tacebo.

HIERONYMUS. Metiris nos virtutibus tuis: & parvos magnus extollis: ultimamque partem convivii occupas, ut patrisfamilias iudicio proveharis. Sed velle fateor, sed eniti præfero magistrum reuens: comitem spondendo, petenti datur, pullanti aperitur, quaerens invenit: discamus in terra, quorum nobis scientia perseveret in cælo.

AUGUSTINUS. Certus etiam sum, animam nulla Dei culpa, nulla Dei necessitate vel sua, sed propria voluntate in peccatum esse collapsam: nec liberari posse de corpore mortis hujus, vel suæ voluntatis virtute, tanquam sibi ad hoc sufficiente: vel ipsius corporis morte: sed gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum.

HIERONYMUS. Anima immortalis, invisibilis & incorporealis est: secundum crassiores dico corporis nostri substantiam: dico vel eo certè tempore punietur, & supplicium sentiet, quando pristinum corpus receperit: ut cum quo peccavit, cum ipso puniatur.

AUGUSTINUS. Dicitur conceptio humana sic procedere: ut primis sex diebus quasi lactis habeat similitudinem: sequentibus novem diebus convertatur in sanguinem. Deinde duodecim diebus solidetur: reliquis quindecim formetur usque ad perfectam liniamenta omnium membrorum: & hinc

B b

jam reliquo tempore usque ad tempus partus magnitudine augeatur.

HIERONYMUS. Sicut nescis viam spiritus & animæ ingrediens in parvulum, & ignoras ossium & venarum varietates in ventre prægnantis: quomodo ex vili elemento corpus hominis in diversas effigies artusque varietur: & de eodem femine aliud mollescat in carnibus, aliud duretur in ossibus, aliud in venis palpiter, aliud ligetur in nervis, ita Dei opera scire non poteris qui factor est omnium.

AUGUSTINUS. De animæ incarnatione utrum ex illa una quæ primo homini data est, sic cetera propagentur. An singulis quibusque novæ etiam modo fiant. An alicubi jam existentes vel mittantur divinitus, vel sponte labantur in corpora? Quænam sit eligenda opinio scire desidero.

HIERONYMUS. Super animæ statu meminisse vestræ quaestionis: imò maximè Ecclesiasticæ quaestionis: Utrum lapsa de cælo sit: ut Pythagoras philosophus omnèsque Platonici & Origenes putant: an à propria Dei substantia, ut Stoici, Manichæus, & insana Priscilliani hæresis suspicantur: an in thesauro Dei habeantur olim conditæ: ut quidam Ecclesiastici stulta persuasione confidunt: an quotidie à Deo fiant, & mittantur in corpora, secundum illud quod in Evangelio scriptum est: Pater meus usque modo operatur, & ego operor: an certè ex traduce: ut Tertullianus, Apollinarius, & maxima pars Occidentalium autumant: ut quomodo corpus ex corpore, sic anima nascatur ex anima: & simili cum brutis animantibus conditione subsistat.

AUGUSTINUS. Hoc certè sentis, quod singulas animas singulis nascentibus etiam modo Deus faciat. Cui sententiæ ne abiciatur, quod omnes creaturas sexto die consummaverit Deus, & septimo requieverit: adhibere testimonium ex Evangelio: Pater meus usque nunc operatur.

HIERONYMUS. Quid enim ambiguitatis in dicto est: ut diversæ intelligentiæ tribuatur occasio? Constat, & super hoc nulla contentio est.

AUGUSTINUS. Doce ergo quæso, quæ doceam: doce quod teneam. Et dic mihi si animæ sigillatim in singulis hodièque nascentibus sunt: ubi in parvulis peccent: ut indigeant sacramento Christi, remissione peccati peccantes in Adam: ex quo caro est propagata peccati: aut si non peccant, quæ iustitia creatoris ita peccato obligentur alieno? Cùm exinde propagatis membris mortalibus inferuntur: ut eas nisi per Ecclesiam subventum fuerit, damnatio consequatur: cùm in earum potestate non sit, ut eis possit gratia baptismatis subvenire.

HIERONYMUS. Alienati sunt peccatores à vulva: erraverunt ab utero: locuti sunt falsa: statim ut nati sunt, subjacere peccato, in similitudinem prævaricationis Adæ, qui est forma futuri. Illud quoque quod in volumine Job scriptum est: nunquid mundus erit homo coram Deo, aut in operibus suis irreprehensibilis vir? Si adversus famulos suos non credit: & contra angelos suos pravum quid reperit: quanto magis in his qui habitant domos luteas: è quibus & nos de eodem luto sumus? Nullus enim absque peccato: ne si unius quidem diei fuerit vita ejus. Si enim stellæ non sunt mundæ in conspectu Dei, quanto magis vermis & pretredo, & hi qui peccato offendentes Adam tenentur obnoxii.

AUGUSTINUS. Obsecro te quomodo hæc opinio defenditur, qua creduntur animæ non ex illa una primi hominis fieri omnes: sed sicut illa una uni, ita singulis singularæ. Ea verò quæ dicuntur alia contra hanc opinionem, facile me puto posse refellere: sicut est illud, quo quidam sibi eam videntur urgere: quomodo consummaverit Deus omnia opera sua sexto die, & septimo die requieverit, si novas adhuc animas creat? Quibus si dixerimus, quod ex Evangelio supra posuisti: Pater meus usque nunc operatur: Respondent: Operatur dictum est, institutas administrando: non novas instituido.

HIERONYMUS. Hic locus apud imperitos & scripturarum sanctarum meditationem usumque & scientiam non habentes: videtur opinioni tuæ prima fronte blandiri. Ceterum discussus facile solvitur: & cùm testimonia scripturarum aliis comparaveris testimoniis: ne sibi Spiritus sanctus pro qualitate locorum & temporum videatur esse contrarius: secundum illud quod scriptum est: Abyssus abyssum invocat in voce cataractarum suarum. Cerno quò tua tendat assertio: sed de hoc in posterioribus differendum est: ne dum miscemus

quaestionibus quaestiones, obscuram audientibus intelligentiam, relinquamus.

AUGUSTINUS. Verum est, quod à rebus quæ non erant institutis requievit: & hoc verum est, quod non solum gubernando quæ fecit, verum etiam aliquid non quod nondum est, sed quod jam creaverat numerosius creando, usque nunc operatur. Vel sic ergo vel alio quolibet modo existimus ab eo quod nobis objicitur de requie Dei ab operibus: ne propterea non credamus nunc usque fieri animas novas, non ex illa una, sed sicut illam unam. Nam quod dicitur: quare facit animas eis quos novit citò morituros? Possumus respondere parentum hinc peccata, vel convinci, vel flagellari.

HIERONYMUS. Super quo quid mihi videretur, in opusculis contra Rufinum olim scripsisse me novi: adversum eum libellum quem sanctæ memoriæ Anastasio Episcopo Romanæ Ecclesiæ dedit. In quo lubrica & stulta ac subdola confessione, dum auditorum simplicitati illudere nititur: suæ fidei, imò perfidiæ illudit.

AUGUSTINUS. Quod in libro adversus Rufinum posuisti quosdam huic sententiæ calumniari: quod Deum dare animas adulterinis conceptibus videatur indignum: unde conantur astruere meritis gestæ ante carnem vitæ, animas quasi ad ergastula hujus mundi justè posse perducere: non me movet multa cogitantem, quibus hæc potest calumnia refutari. Et quod ipse respondisti: non esse vitium seminis in tritico, quod furto dicitur esse sublatum: sed in eo qui frumenta furatus est: nec idcirco terram non debuisse gremio suo semina confovere, quia sator immunda ac projecit manu: elegantissima similitudo est, quam & antequam legerem nullas mihi objectio ista de adulterinis foetibus in hac quaestione faciebat angustias: generaliter intuenti multa bona Deum facere, etiam de nostris malis pravèque peccatis. Animalis autem cuiusque creatio si habeat prudentem patrumque consideratorem, ineffabilem creatori laudem excitat: quanto magis creatio non cujuslibet animalis, sed hominis? Si autem causa creandi queritur, nulla citius & melius responderet: nisi quia omnis creatura Dei bona est. Et quid dignius, quam ut bona faciat Deus bonus, quæ nemo potest facere nisi Deus? Hæc & alia quæ possum, & sicut possum dico adversum eos, qui opinionem hanc, qua creduntur animæ sicut illa una singulis fieri, labefactare conantur.

HIERONYMUS. Antonius orator egregius: in cuius laudibus Tullius personat, disertos se ait vidisse multos: eloquentem adhuc neminem. Noli igitur mihi oratorum & non tuis floribus ludere: per quos solent imperitorum atque puerorum aures decipi: sed simpliciter dic quid sentias.

AUGUSTINUS. Cùm ad pœnas ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor angustias: nec quid respondeam, prorsus invenio. Non solum eas pœnas dico, quas habet post hanc vitam illa damnatio, quò necesse est trahantur, si de corpore exierint sine Christianæ gratiæ sacramento: sed eas ipsas quæ in hac vita dolentibus nobis versantur ante oculos: quas enumerare si velim, prius tempus quam exempla deficient. Languescunt ægritudinibus, torquentur doloribus, fame & siti cruciantur, debilitantur membris, privantur sensibus, vexantur ab immundis spiritibus. Demonstrandum est itaque quomodo ista sine ulla sui mala causa justè patiantur. Non enim dici fas est, aut ista ignorante Deo fieri, aut eum non posse resistere facientibus, aut injustè ista vel facere, vel permittere.

HIERONYMUS. Diversis testimoniis scripturarum eadem in quaestione uteris in theatralis præstigiis: qui unum eundemque hominem personarum varietate mutata in Martem Veneremque producunt: ut qui prius rigidus & truculentus inceperat, postea solvatur in molliem femininarum.

AUGUSTINUS. Cùm te iratum sensero, nihil aliud quam veniam deprecabor.

HIERONYMUS. Quæso ut patienter audias: non enim de adversario victoriam, sed contra mendacium querimus veritatem.

AUGUSTINUS. Nunquidnam sicut animalia irrationalia rectè dicimus in usus dari naturis excellentioribus, etiam vitiosis: sicut apertissime in Evangelio videmus, porcos ad usum desideratum concessos esse dæmonibus, hoc & de homine rectè possumus dicere: animal est enim, sed rationale,

etiam mortale. Anima est rationalis in illis membris quæ tantis afflictionibus pœnas luit. Deus bonus est, Deus iustus est, Deus omnipotens est: hoc dubitare omnino dementis est. Tantorum ergo malorum, quæ fiunt in parvulis causa iusta dicatur. Nam cùm majores ista patiuntur, solemus dicere, aut sicut in Job merita examinari, aut sicut in Herode peccata puniri: & de quibusdam exemplis, quæ Deus manifesta esse voluit, alia quæ obscura sunt hominum conjecturæ conceduntur, sed hoc in majoribus. De parvulis autem quid respondeamus, edisserere, si tantis pœnis nulla in eis sunt punienda peccata. Nam utique nulla est in illis ætatibus examinanda iustitia.

HIERONYMUS. Dedit Ecclesiastes primò omnium mentem suam ad sapientiam requirendam, & ultra licitum se extendens, voluit causas rationèque cognoscere, quare parvuli corripentur à demone. Cur naufragia & iustos & impios pariter absorberent. Utrum & hæc & his similia casu evenirent, an iudicio Dei? Et si casu, ubi providentia. Si iudicio, ubi iustitia Dei?

AUGUSTINUS. Doce igitur, quid dicere, quid sentire debeamus, ut constet nobis ratio novarum animarum, singulis corporibus sigillatimque factarum.

HIERONYMUS. Videris mihi obliviosus esse, & quasi nihil supra dictum sit, per eandem disputationis reverti lineas: hoc enim longa disputatione discussum est.

AUGUSTINUS. Damnationis in parvulos causam requiro: quia neque animarum, si novæ fiunt singulis singularæ, video esse illum in hac ætate peccatum, nec à Deo damnari aliquam credo, quam videt nullum habere peccatum. An fortè dicendum est in parvulo carnem solam esse peccati: novam verò illi animam fieri, qua secundum Dei præcepta vivente in adiutorio gratiæ Christi, & ipsi carni edomitæ ac subjugatæ possit incorruptionis meritum comparare.

HIERONYMUS. Demus operam ut perniciosissima hæresis de Ecclesia auferatur, quæ semper simulat penitentiam, ut docendi in Ecclesiis habeat facultatem, ne si aperta se luce prodiderit, foras expulsa moriatur.

AUGUSTINUS. Quærenda causa atque reddenda est, quare damnentur animæ, quæ novæ creantur singulis quibusque nascentibus, si præter Christi sacramentum parvuli moriantur. Damnari enim eas, si sic de corpore exierint, & sancta Scriptura, & sancta est testis Ecclesia. Unde illa de animarum novarum creatione sententia, si hanc fidem fundatissimam non oppugnat, sit & mea: si oppugnat, non sit & tua. Nolo mihi dicatur pro hac sententia debere accipi quod scriptum est: Qui finxit spiritum hominis in ipso, & qui fingit sigillatim corda eorum. Aliquid fortissimum atque invictissimum requirendum est, quod nos non cogat Deum credere ullarum animarum sine culpa aliqua damnatorem. Nam vel tantumdem valet, vel plus est forsitan creare quam fingere: & tamen scriptum est: Cor mundum crea in me Deus. Nec ideo putari potest anima hoc loco optare se fieri priusquam aliquid esset. Sicut ergo jam existens creatur innovatione iustitiæ, sic jam existens fingitur confirmatione doctrinæ. Nec illud quod in Ecclesiaste scriptum est: Tunc convertetur in terram pulvis sicut fuit, & revertetur spiritus ad Dominum qui dedit illum, istam confirmat sententiam, quam volumus esse nostram. Plus enim hoc suffragatur eis, qui ex una putant omnes esse animas. Nam sicut convertitur, inquit, pulvis in terram sicut fuit, & tamen caro, de qua hoc dictum est, ad hominem non revertitur, ex quo propagata est, sed ad terram unde primus homo factus est: sic & Spiritus ex ipsius unius spiritu propagatus, non tamen ad eum revertitur, sed ad Dominum à quo illi datus est. Verum quia hoc testimonium ita pro istis sonat, ut non omnino huic opinioni, quam defendi volo, videatur esse contrarium: admonendam tantum credidi prudentiam tuam, ne talibus testimoniis ex his angustias me coneris eruere. Nam licet nemo faciat optando ut verum sit quod verum non est, tamen si fieri possit, optarem ut hæc sententia vera esset, sicut opto, ut si vera est, abs te liquidissime atque invictissime defendatur.

HIERONYMUS. Proposuisti testimonia, quæ non de alterius scripturæ loco, sed de propriis libris absoluta sunt: Revertetur pulvis in terram suam unde sumptus est, & spiritus revertetur ad Dominum qui dedit illum. Ex quo satis sunt ridendi, qui putant animas cum corporibus fieri, & non à Deo, sed à corporum parente generari. Cùm enim car-

Tom. V.

ro revertatur in terram, & spiritus redeat ad Deum qui dedit illum, manifestum est Deum parentem esse animarum, non homines.

AUGUSTINUS. Illam verò opinionem, quod ex una fiant omnes animæ, nec discutere volo nisi necesse sit. Atque utinam ista de qua nunc agimus, si vera est, sic abs te defendatur, ut hoc necesse jam non sit. Quamvis autem desiderem, rogem, votis ardentioribus exoptem & expectem, ut per te mihi Dominus hujus rei auferat ignorantiam: tamen si, quod abicit, minimè meruero, patientiam mihi petam à Domino nostro.

HIERONYMUS. Juxta beatum Apostolum: Unusquisque in suo sensu abundat, alius quidem sic, alius autem sic. Certè quicquid dici potuit, & sublimi ingenio de scripturarum sanctarum hauriti fontibus, à te positum atque disserterum est. Sed quæso reverentiam tuam, parumper patiaris me tuum laudare ingenium. Nos enim inter nos eruditionis causa disserimus. Ceterum æmuli, & maximè hæretici, cùm diversas inter nos sententias viderint, de animi calumnia buntur rancore descendere. Mihi autem decretum est te amare, suspicere, colere, mirari, tuaque dicta quasi mea defendere.

AUGUSTINUS. Qui animas ex una propagari asserunt, quam Deus homini primo dedit, atque ita eas ex parentibus trahi dicunt, si Tertulliani opinionem sequuntur, profectò eas non spiritus, sed corpora esse contendunt, & corpulentis seminiibus exoriri: quo perverius quid potest dici?

HIERONYMUS. Qui dicunt prius animas fuisse quam nate sunt, & non corpori secundum exemplum primi hominis à Deo quotidie fieri, anathema sint.

AUGUSTINUS. Quis negat non unius tantum, sed omnis animæ creatorem factorèmque Deum, nisi qui ejus eloquiis apertissime refragatur? Sine ulla quippe ambiguitate per Prophetam dixit: Omnem flatum ego feci, animas scilicet intelligi volens.

HIERONYMUS. Dominus in Evangelio: Videte, inquit, ne contemnatis unum ex his pusillis. Dico enim vobis, quia angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in cælis est. Magna dignitas animarum ut unaquæque habeat ab ortu nativitate in custodiam sui angelum designatum. Sufficiat nobis memorata credulitas: & nostra tandem finiatur oratio. Ecce Deo favente feci quod flagitasti, imò quod potui: rationem animæ juxta exemplum primi hominis, & verbum salvatoris à Domino Deo quotidie fieri jamque formato corpori dati, totumque cursum ejus breviter licet, salubribus potius, si dici fas est, quam passibus pro festinatione ad finem usque perduxit: atque pro tenuitate ingenio mei per cunctos Ecclesiæ magistros, præsertim per duos pinguedinis libros, Augustinum videlicet & Hieronymum assistentes, aureo dextera levaque candelabro, instar duorum cæli luminarium cognitioni ad liquidum tradidi: de quampulvis eorum opusculis, sua eis solerti vigilantia, & sagaci perquisitione investigata restituentis dicta, loqui veluti præsentis alterius vicibus feci. Quid tam rectum, tam verum, quid tam Catholicum, quid sole clarius, ad instructionem omnium magis utile, vel contra Hæreticos certè, qui inimica adversum nos mente deserviunt, quid tam irreprehensibile? Vos ergo catholicorum virorum præcepta tenaciter assequendo, iusti hæredes, sed & necessarij inveniemini: qui Latiali eloquio pollentes, sapientioribus præferamini: & non magis stillantis liquoris, sicut præfatione comprehendidi, quam inundantium fluviorum ubertate rigati, redundetis fluentis sanctorum.

DE CORPORE ET SANGUINE CHRISTI,
Homilia incerto autore.

MAGNITUDO cælestium beneficiorum angustias humanæ mentis excedit: & propterea ordinavit ita divina providentia: ut quod capere in nobis ratio rerum mole victa non poterat: fides devota conciperet, & intellectum credulitas robusta nutriet. Cùm ergo propter transgressionem Adæ, origini & morti teneretur obnoxii: prospiciens ex alto Deus, ex quo essemus gravi debitores, juxta qualitatem captivitatibus: reparavit munus redemptionis, id est, ut pro debita morte offerret indebitam, quia nec nos habebamus unde viveremus, nec iste unde moreretur. Materiam ergo

B b ij